

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Pavla Kumprechta ve věci žalobkyně obchodní společnosti **Ancor Flexibles Skřivany s. r. o.** (dříve **ALCAN PACKAGING SKŘIVANY s.r.o.**), se sídlem Tovární 67, Skřivany, zastoupené Mgr. Eliškou Barthelemy, advokátkou advokátní kanceláře Vyskočil, Krošlák a spol. se sídlem Voršilská 10, Praha 1, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, detašované pracoviště Hradec Králové, se sídlem Slezská 839/16, Hradec Králové, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 31. prosince 2003, čj. DP/ČSSZ/3001/03/Hc, t a k t o :

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 31. prosince 2003, čj. DP/ČSSZ/3001/03/Hc, a platební výměr Okresní správy sociálního zabezpečení v Hradci Králové ze dne 31. října 2003, č.: 58/260/03, s e z r u š u j í a věc s e v r a c í žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná j e p o v i n n a nahradit žalobkyni do 10 dnů od právní moci tohoto rozsudku na nákladech řízení před krajským soudem částku ve výši 3. 225,- Kč k rukám Mgr. Elišky Barthelemy, advokátky se sídlem Voršilská 10, Praha 1.

-2-

- III. Žalovaná je p o v i n n a nahradit žalobkyni do 10 dnů od právní moci tohoto rozsudku na nákladech řízení před Nejvyšším správním soudem částku ve výši 1. 075,- Kč k rukám Mgr. Elišky Barthelemy, advokátky se sídlem Voršilská 10, Praha 1.**
- IV. Žalobkyni s e v r a c í soudní poplatek 2. 000,- Kč prostřednictvím Krajského soudu v Hradci Králové.**

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 10. 9. 2004, čj. 30 Ca 11/2004-28, zamítnul žalobu žalobkyně směřující proti rozhodnutí žalované ze dne 31. 12. 2003, čj. DP/ČSSZ/3001/03/Hc, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobkyně proti platebnímu výměru Okresní správy sociálního zabezpečení v Hradci Králové ze dne 31. 10. 2003, čj. 58/260/03, jímž bylo žalobkyni předepsáno dlužné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti spolu s penále. Současně krajský soud rozhodl o nákladech řízení a vrácení soudního poplatku žalobkyni.

Ve věci šlo o posouzení právní otázky, zda mělo být vyměřeno pojistné za zaměstnance žalobkyně, který je francouzským občanem a měl se žalobkyní uzavřenu pracovní smlouvu na dobu neurčitou, která se řídila francouzským právem, a neměl trvalý pobyt v České republice. Krajský soud s odkazem na Všeobecnou úmluvu o sociální bezpečnosti mezi Československem a Francií, vyhlášenou ve Sbírce zákonů pod č. 215/1949, změněnou Dodatkovou úmluvou vyhlášenou pod č. 68/1970 (dále jen „Úmluva“), dospěl k závěru, že na zaměstnance, francouzského občana, je nutno v České republice pro účely sociálního zabezpečení pohlížet stejně jako na zaměstnaného českého občana. Tímto ustanovením přestává být pro český právní řád cizincem a nelze aplikovat zákonná ustanovení vztahující se na cizince. Proto nepřicházela dle mínění krajského soudu v úvahu aplikace § 5 písm. b) zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, podle něhož jsou z pojištění vyňati cizí státní příslušníci, kteří nemají trvalý pobyt na území ČR a kteří jsou zde činní pro zaměstnavatele v pracovněprávním vztahu uzavřeném podle cizích právních předpisů, ani § 3 odst. 1 písm. c) zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, podle něhož nejsou poplatníky pojistného zaměstnanci, pokud nejsou účastni nemocenského pojištění podle předpisů o nemocenském pojištění.

Proti uvedenému rozsudku podala žalobkyně kasační stížnost, o níž rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 30. 3. 2006, č.j. 4 Ads 9/2005-62, a to tak že kasační stížnost zamítl. Ztotožnil se totiž v zásadě s citovaným právním závěrem krajského soudu.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu napadla žalobkyně ústavní stížností. O té rozhodl Ústavní soud nálezem ze dne 3. 5. 2010, sp. zn. IV. ÚS 503/06. Shora citované rozsudky Nejvyššího správního soudu i Krajského soudu v Hradci Králové zrušil, neboť jejich právnímu hodnocení sporné otázky nepřisvědčil.

Krajský soud považuje za vhodné ocitovat podstatnou část odůvodnění nálezu Ústavního soudu, neboť z něho vyplývají jak původní závěry krajského soudu a Nejvyššího správního soudu, tak důvody, proč Ústavní soud jejich rozhodnutí zrušil. Ústavní soud konstatoval následující :

„17. Ústavní soud v minulosti již dovodil, že ochrana jednání učiněného v důvěře v právo předpokládá, že právnícká nebo fyzická osoba jedná v důvěře nejen v text relevantního právního předpisu, ale zejména též v důvěře v trvalý výklad takového předpisu ze strany orgánů veřejné moci, včetně praxe správních úřadů a výkladu práva správními soudy. Takováto konstantní správní praxe a na ni případně navazující rozhodování správních soudů (vyvolá-li ovšem taková správní praxe vůbec potřebu žalob ve správním soudnictví) a interpretace v nich obsažená tvoří, v materiálním smyslu, součást příslušné interpretované právní normy, od níž se odvíjí ochrana důvěry adresátů právních norem v právo (srov. např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Kruslin proti Francii, stížnost č. 11801/85, rozhodnutá dne 24. 4. 1990). Jinými slovy, povaha materiálního právního státu obsahuje maximu, podle níž, jestliže někdo jedná v (oprávněné) důvěře v nějaký zákon (resp. v právo vůbec), nemá být v této své důvěře zklamán. Ochrana jednání učiněného v důvěře v právo předpokládá, že právnícká nebo fyzická osoba jedná v důvěře nejen v text relevantního právního předpisu, ale zejména též v důvěře v trvalý výklad takového předpisu orgány veřejné moci, včetně (zde) konstantní správní praxe správních úřadů a výkladu práva podávaného správními soudy. Navíc sám Nejvyšší správní soud v odůvodnění svého rozhodnutí podotýká, že si je vědom toho, že v rozhodném období, za něž bylo vyměřeno dlužné pojistné a penále, nebyla právní úprava stanovící povinnost odvádět pojistné a příspěvek za zaměstnance, vyjádřena z legislativně technického hlediska ideálně.

18. V předmětném případě dospěl Krajský soud v Hradci Králové k závěru, že výše uvedená všeobecná úmluva o sociální bezpečnosti mezi Československem a Francií je součástí českého právního řádu. Oproti tomu Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že vzhledem k tomu, že úmluva nebyla schválena parlamentem, je její postavení pramene práva podmíněno zákonným odkazem. Lze ji tedy aplikovat jedině v případě, že existuje zákon, který jí takový právní status přiznává. Dle názoru Nejvyššího správního soudu je takovým zákonem právě zákon č. 100/1932 Sb., o vnitrostátní účinnosti mezinárodních smluv o sociálním pojištění.

19. Uvedeným právním závěrem sice Nejvyšší správní soud postup správních úřadů legalizoval, ovšem způsobem libovolným a zcela nepředvídatelným. Správní úřady vůči stěžovateli postupovaly zmíněným způsobem proto, že jednaly s ohledem na nové znění čl. 10 Ústavy. Pokud ovšem tento postup, s ohledem na výklad čl. 10 Ústavy učiněný Nejvyšším správním soudem, v dané věci ztratil svou oporu, nebylo možno jednání správních orgánů zhojit legalistickou konstrukcí, která podepřela aplikovatelnost Všeobecné úmluvy na základě 70 let starého zákona. Tento zákon nikdy nebyl ve vztahu ke stěžovateli aplikován a podle publikované judikatury, např. č. 941/2006 Sb. NSS, nebyl aplikován ani vůči jiným subjektům. Přitom podle právního názoru zastávaného Nejvyšším správním soudem mohl být aplikován i kdykoliv v době před rokem 2002. Soustavná praxe orgánů státní správy sociálního zabezpečení vytvořila oprávněná očekávání adresátů příslušných právních norem v oblasti nemocenského pojištění. Ostatně stěžovatelka sama tvrdí, že nikdo z jejích francouzských zaměstnanců v relevantní době žádné dávky sociálního zabezpečení nepobíral. Tito zaměstnanci (francouzští státní příslušníci) platili podle tvrzení stěžovatelky do 1. 1. 2004 v duchu do té doby existující praxe orgánů státní správy sociálního zabezpečení své pojistné na sociální zabezpečení ve Francii.

20. Soustavná praxe orgánů státní správy sociálního zabezpečení, kontinuálně existující do počátku roku 2004, tedy "dotvořila" české právo v jeho materiální podobě tak, že v relevantní době nemohla být použita Všeobecná úmluva místo úpravy zákonné. Francouzští státní příslušníci, kteří neměli v České republice trvalý pobyt a byli činní na jejím území pro zaměstnavatele v pracovněprávním vztahu uzavřeném podle cizích právních předpisů, tedy nebyli účastni na pojištění podle zákona č. 54/1956 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2003 [a to s odkazem na ustanovení § 5 písm. b) citovaného zákona].

21. V okamžiku, kdy Nejvyšší správní soud odmítl důvody změny praxe orgánů sociálního zabezpečení spočívající v nesprávném výkladu novely Ústavy účinné od 1. června 2002, bylo na správních soudech, v čele s Nejvyšším správním soudem, aby chránily oprávněná očekávání adresátů v trvalé existenci jejich práv a povinností, za právního stavu existujícího v nezměněné podobě až do 31. 12. 2003. Jak již bylo zmíněno výše, Ústavní soud nevylučuje ani případnou změnu kontinuálně trvající praxe správních úřadů při výkladu zákona. V daném případě však poté, co jako nesprávný padl argument odkazující na použití čl. 10 Ústavy v novém znění, nemohla být změna praxe orgánů správy sociálního zabezpečení ničím jiným než libovůlí, a nikoliv legitimní a principiální změnou výkladu práva. Pokud Nejvyšší správní soud změnu správní praxe zcela novým způsobem ex post aproboval, dopustil se sám libovůle mající rozměry porušení ústavnosti.

22. Ze všech výše vyložených důvodů proto Ústavní soud dospěl k závěru, že napadenými rozhodnutími byla porušena základní práva a svobody stěžovatelky vyplývající z čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod stejně jako ochrana důvěry stěžovatelky v právo podle čl. 1 odst. 1 Ústavy.

23. Z výše uvedených důvodů Ústavní soud ústavní stížnosti vyhověl a napadená rozhodnutí obou správních soudů zrušil podle ustanovení § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu.“

Krajský soud tedy po vrácení věci k dalšímu řízení znovu přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy první a druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen “s. ř. s.”), když byl shora uvedenými názory Ústavního soudu vázán. Učinil tak bez nařízení jednání dle § 51 odst. 1 s. ř. s., když k tomu žalobkyně i žalovaná udělily souhlas postupem dle věty druhé citovaného ustanovení, neboť do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu nevyjádřily svůj nesouhlas s neveřejným projednáním věci. O tom byly ve výzvě poučeny.

S ohledem na shora citované právní závěry Ústavního soudu krajskému soudu nezbylo, než podle § 78 odst. 1, 3 a 4 s. ř. s. zrušit pro nezákonnost a vady řízení jak žalobou napadené rozhodnutí, tak jemu předcházející rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně trpící stejnou vadou. V dalším řízení je pak žalovaná dle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázána právním názorem, který krajský soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, respektive který vyslovil Ústavní soud ve svém shora citovaném nálezu.

Ohledně nákladů řízení postupoval krajský soud v souladu s § 60 odst. 1 s.ř.s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měla úspěch žalobkyně.

V řízení před krajským soudem byly jejími důvodně vynaloženými náklady odměna zástupkyně, která je advokátkou. Odměna zástupce za zastupování se u soudních řízení dle s. ř. s. stanoví podle zásad pro mimosmluvní odměny, tedy podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění účinném ke dni realizace úkonů právní služby (advokátní tarif). Z obsahu soudního spisu vyplývá, že zástupkyně žalobkyně v řízení před krajským soudem učinila 3 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, seps žalobního návrhu, účast při jednání soudu) po 1.000,- Kč (§ 9 odst. 3 písm. f/ advokátního tarifu). Dále má nárok na úhradu 3 režijních paušálů po 75,- Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu).

V řízení před Nejvyšší správním soudem byly důvodně vynaloženými náklady žalobkyně odměna zástupkyně, která je advokátkou. Z obsahu soudního spisu vyplývá, že zástupkyně žalobkyně v řízení před Nejvyšším správním soudem učinila 1 úkon právní služby (seps kasační stížnosti) po 1.000,- Kč (§ 9 odst. 3 písm. f/ advokátního tarifu). Dále má nárok na úhradu 1 režijního paušálu po 75,- Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu).

Doklad o tom, že je registrována jako plátce DPH, zástupkyně žalobkyně krajskému soudu nepředložila. Proto krajský soud zavázal žalovanou povinností žalobkyni tyto prokázané náklady řízení před krajským soudem a Nejvyšším správním soudem uhradit, a to k rukám její zástupkyně, která je advokátkou (§ 149 odst. 1 občanského soudního řádu za použití § 64 s. ř. s.).

Krajský soud dále rozhodl o vrácení soudního poplatku ve výši 2.000,- Kč, který byl žalobkyní zaplacen při podání žaloby, přestože věc byla od platby soudního poplatku ze zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, osvobozena. Tento soudní poplatek byl sice již žalobkyni fakticky vrácen po té, co nabyl právní moci rozsudek krajského soudu ze dne 10. 9. 2004, č.j. 30 Ca 11/2004-28. Ten však byl citovaným nálezem Ústavního soudu zrušen, a proto musel krajský soud o vrácení soudního poplatku rozhodnout znovu, protože jinak by pro jeho vrácení scházel právní titul.

P o u č e n í :

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s.ř.s.).

Proti pravomocnému rozhodnutí je přípustná kasační stížnost, kterou lze podat z důvodů uvedených v § 102 a násl. s.ř.s. ve lhůtě dvou týdnů po doručení rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ke Krajskému soudu v Hradci Králové. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Hradci Králové dne 1. dubna 2011

JUDr. Jan Rutsch, v.r.
předseda senátu